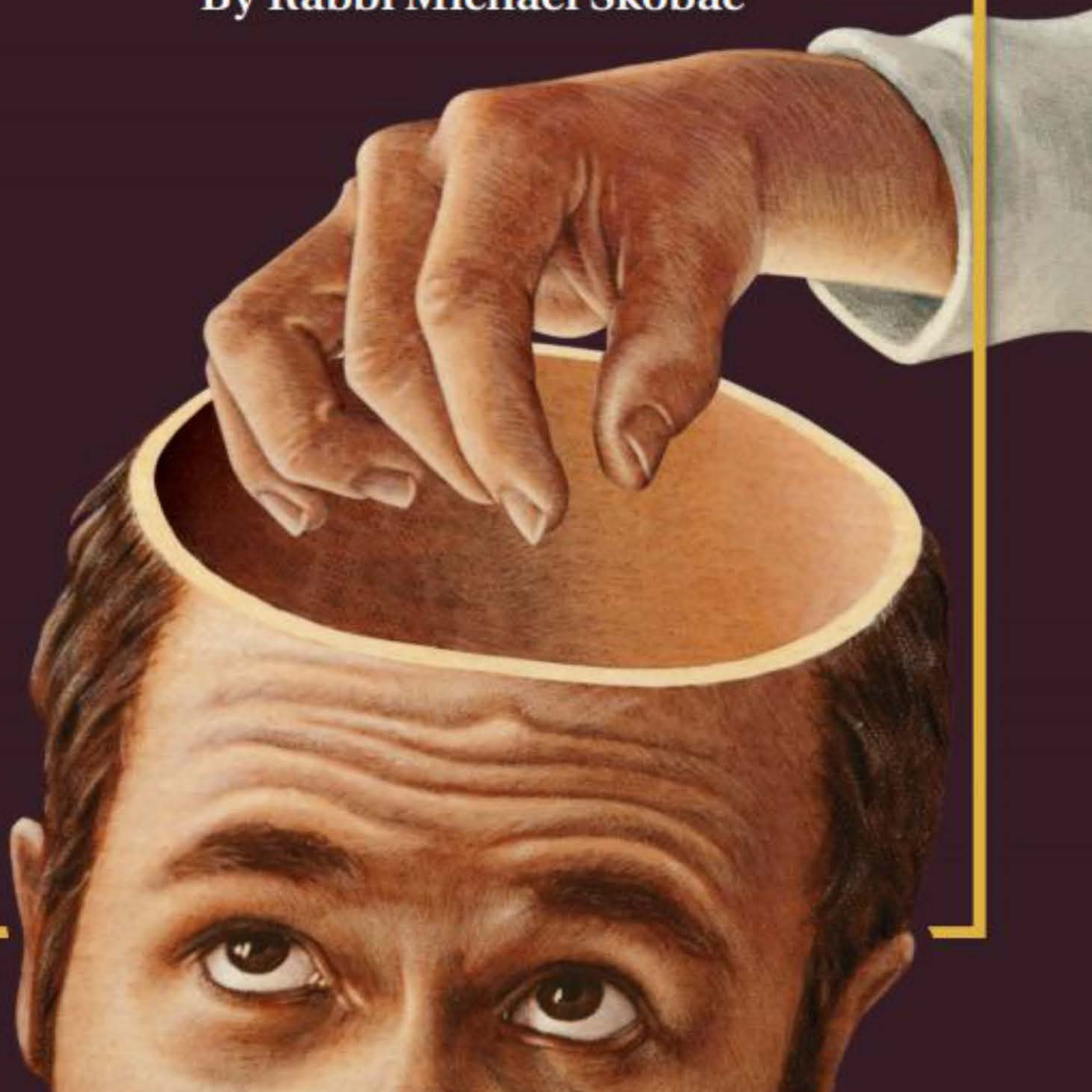

STOLEN MINDS

Understanding Cults

By Rabbi Michael Skobac

Gestolen gedachten

Het begrijpen van sektes

Geschreven door

Rabbin Michael Skobac

Gepubliceerd door JEWS FOR JUDAISM

3110 Bathurst St., PO Box 54042, Toronto, ON Canada M6A 3B7

T: 416-789-0020 • TF: 866-307-4362 • E: info@jewsforjudaism.ca • www.jewsforjudaism.ca

Toronto • Los Angeles

Cover Illustration: Copyright © Julius Giss 2022

ISBN: 978-0-9781695-6-5

Copyright © Jews for Judaism 2022 • All rights reserved.

**Jews for
Judaism**

jewsforjudaism.ca

KEEPING JEWS JEWISH

Joseph Faywlowicz had een zeer uitdagend leven als gevolg van zijn werving, als een jonge man, in een destructieve sekte en zijn lange betrokkenheid daarbij. Gelukkig kon hij na verloop van tijd zichzelf uit deze manipulatieve groep van conformiteit bevrijden. Deze traumatische ervaring deed hem echter enorm lijden en maakte dat hij een zeer lang en moeizaam herstel moest ondergaan. Vele jaren later werd Joseph een enthousiaste aanhanger van JEWS FOR JUDAISM, het essentiële werk van het Jodendom tegen sektes en missionarissengroepen... en het redden van Joden uit hun verleidelijke greep. Het was Joseph's droom, zoals zijn edelmoedige nalatenschap aan JEWS FOR JUDAISM laat zien, dat onze organisatie een instrument zou zijn om te voorkomen dat anderen ten prooi zouden vallen aan het kwaad van destructieve sektes en de levenslange schade die ze uiteindelijk kunnen veroorzaken.

GESTOLEN GEDACHTEN: Het begrijpen van sektes is Joseph Faywlowicz erfenis aan elke Jood in de wereld. Moge de liefdevolle herinnering aan Joseph Faywlowicz, יוסף בן קלמן ורבקה, ז"ל, een bron van zegen en inspiratie wezen voor iedereen.

Inhoud

Inleiding	5
De kenmerken van sektes begrijpen	7
Het sektarische landschap	10
Wie is kwetsbaar	16
Het kwaad dat sektes kunnen veroorzaken	19
Hoe het wervingsproces verloopt	20
Het begrijpen van de dynamiek, de invloed, overtuiging en manipulatie	23
Waarschuwingssignalen voor betrokkenheid bij een sekte	32
Wat je NIET moet doen wanneer een dierbare betrokken is bij een sekte	33
Wat families moeten doen	34
Het ontwikkelen van het vermijden van sektes	37
Aanbevolen literatuur	39
Over de auteur	40
Over <i>Jews for Judaism</i>	41

Inleiding

Het begin van wijsheid is de definitie van termen. – Socrates

Om welke kwestie dan ook te begrijpen, zijn nauwkeurige definities altijd van cruciaal belang. Hoogwaardige kennis geeft ons een voorsprong, terwijl onvoldoende begrip ons een grote achterstand geeft. Wanneer we te maken hebben met de netelige kwestie van sektes, kunnen alle primitieve of hysterische opvattingen die we hebben ons kwetsbaar maken voor de meer genuanceerde realiteiten die tegenwoordig binnen deze groepen bestaan.

Om te beginnen zijn er in ieder geval drie opvattingen over sektes die niet erg nuttig zijn.

Ten eerste definiëren woordenboeken sektes als groepen met een gemeenschappelijke reeks overtuigingen en rituelen. Deze nogal te algemene definitie lijkt in feite vrijwel alle normatieve religies te omvatten. Er wordt vaak gezegd dat veel van de hedendaagse religies als sektes werden beschouwd toen ze voor het eerst begonnen. Deze benadering bekijkt of sektes wat hun doctrines of praktijken betreft, acceptabel zijn voor de dominante religieuze groepen en of ze ongebruikelijk of vreemd lijken.

Ten tweede bestempelen sommige christelijke stromingen elke religie die beweert in Jezus te geloven en tegelijkertijd onorthodoxe overtuigingen handhaaft als een sekte. Deze groeperingen beschouwen bijvoorbeeld de Mormonen en de *Unification Church* als sektes. Het Jodendom, evenals de meeste dominante wereldreligies, zouden deze benadering niet relevant vinden.

Ten derde gebruiken mensen het woord sekte vaak als een term die een ongunstige associatie oproept om een groep te beschrijven die hen niet aanstaat of een groep met bizarre rituelen of praktijken. Zo worden leden van een dominante religieuze groep die overdreven ijverig of fanatiek betrokken lijken vaak gekarakteriseerd als behorend tot een sekte.

Eigenlijk heeft de aard van de overtuigingen en rituelen van een groep niets te maken met de beoordeling of het al dan niet een sekte is. Wij zullen al snel ontdekken dat veel sektarische groepen niet eens draaien om religie of spiritualiteit!

De voornaamste zorg om sektes richt zich op de ethiek van hun organisatorische cultuur en hun potentiële gevaar voor hun leden en anderen. Problematische groepen zullen onvermijdelijk waarschuwingssignalen geven om voorzichtig en alert te blijven.

Als uitgangspunt voor het begrijpen van de ware aard van sektes, vinden we dat ze over het algemeen de volgende drie kenmerken hebben:

1. Een zelfbenoemde leider die de leden van de groep uitbuit.
2. Misleiding in het wervingsproces.
3. Psychologische en emotionele manipulatie om het lidmaatschap van de groep te consolideren.¹

Sektes worden vaak verkeerd begrepen en zijn moeilijk te identificeren omdat de media de neiging heeft om zich alleen te concentreren op de meest gruwelijke en dramatische sensationele voorbeelden, zoals de massale zelfmoord en moord in 1978 van 914 leden van *The People's Temple* geleid door Jim Jones in Guyana. Helaas wordt dit in de hoofden van de mensen het toonbeeld voor wat een sekte is.²

Tegenwoordig is het een groot probleem dat het stereotiepe beeld van sektes van 40 jaar geleden nog steeds bestaat en de gangbare gedachtegang blijft. In de jaren zestig en zeventig gingen sensationele verhalen rond dat deze groepen leden dwongen om hun familie te verlaten, in commune te leven en men hen vervolgens van hun slaap beroofden en meedogenloze controle over hun dieet uitoefenden. Deze extreme manipulaties werden bekend gemaakt en onder de aandacht gebracht in tijdschriften, boeken en films, zoals de in 1981 bekroonde "*Ticket to Heaven*".

De waarheid is dat sektes vele gradaties kennen, variërend van zeer sterk controlerende en destructieve groepen tot groepen die dat veel minder doen. Er zijn er maar heel weinig die zich aan het extreme uiteinde van het spectrum bevinden.

¹ Hier zijn verschillende pogingen om beknopt te definiëren wat een sekte is: "Een groep die systematische manipulatie van sociale en psychologische invloed uitoefent", Margaret Singer. "Een groep die door middel van bedrog werft en haar lidmaatschap behoudt door middel van dwang", Pricilla Cotes. "Een sekte is een zeer manipulatieve groep die haar leden uitbuit en psychologische, financiële en fysieke schade kan veroorzaken", Florida International University.

² Andere voorbeelden zijn: • Charles Mansons groep *The Family* vermoordde 8 mensen in Californië in 1969. • David Koresh leidde de *Branch Davidians* in Waco Texas. 76 leden, inclusief Koresh, zijn omgekomen in een brand die ze naar verluidt zelf hebben aangestoken en die hun volledige leefgebied heeft vernietigd in 1993. • Shoko Asahara richtte *Aum Shinrkyo* op, tegenwoordig Aleph genoemd, in Japan in 1984. Ze voerden sarin-gasaanvallen uit in het metrosysteem van Tokio systeem in 1995 waarbij 13 forenzen omkwamen en 54 ernstig gewond raakten. • Marshall Applewhite richtte in het begin de *Heavens Gate-groep* op jaren 70. 38 Leden pleegden in 1997 zelfmoord in de buurt van San Diego. • De Orde van de Zonnetempel werd gesticht door Luc Joret. Tussen in 1994 en 1999 werden 74 leden vermoord of pleegden zelfmoord op locaties in Zwitserland, Frankrijk en Quebec. • Joseph Kibwetere leidde de Beweging voor het Herstel van de Tien Geboden van God in Oeganda. Bijna 1.000 leden werden vergiftigd of kwamen om bij branden in het jaar 2000 in een massale zelfmoord/ massamoord.

Omdat de meest opvallende problemen met veel groepen tegenwoordig subtieler en genuanceerder zijn, is het soms moeilijk te begrijpen waarom er eigenlijk zorgen over zouden moeten zijn.

Het is niet erg nuttig om verstrikt te raken in het identificeren of een bepaalde groep al dan niet een sekte is.

Het is echter uiterst belangrijk om te bepalen of een groep gedrag vertoont dat ons zorgen zou moeten baren. Het toekennen van het etiket sekte is veel minder belangrijk dan het herkennen van de alarmbellen en waarschuwingssignalen van manipulatie, controle en uitbuiting in de cultuur van een organisatie.

De kenmerken van sektes begrijpen

Tot dusver hebben we de drie elementen beschreven die sektes gemeen met elkaar hebben. Laten we deze nu meer gedetailleerd onderzoeken.

1. De meeste sektes hebben een zelfbenoemde autoritaire leider die aan niemand verantwoording schuldig is. Sommige groepen hebben mogelijk een kernleiderschap bestaande uit meerdere personen, soms leden van één familie. Leaders beweren vaak over speciale kennis, bevoegdheden of een unieke visie te beschikken. Als het een religieuze groepering is, kunnen ze beweren dat ze buitengewone profeten zijn met een speciale relatie tot God of een bepaalde waarheid bezitten die alleen voor hen toegankelijk is. Deze kenmerken gelden in verschillende gradaties in verschillende groepen. Leaders zullen emotioneel afhankelijke relaties binnen het lidmaatschap koesteren om de leden uit te buiten, meestal voor geld, macht of loyaliteit en om ervoor te zorgen dat ze enorm veel tijd "doneren" aan de groep.

Leiders kunnen proberen leden seksueel uit te buiten en hen voor hun eigen doeleinden en agenda te gebruiken. In de meest verraderlijke sektes worden leden gebruikt om misdaden te plegen, hoewel in de meeste groepen de aard van de uitbuiting subtieler is. Leiders hebben vaak een 'het doel heiligt de middelen'-benadering waarop ze hun groepen leiden.

2. Sektes houden zich bezig met bedrog tijdens het verweringsproces omdat hun leden uiteindelijk op de een of andere manier zullen worden uitgebuit. Niemand zal zich vrijwillig bij een groep aansluiten als men van tevoren weten dat ze gedwongen zullen worden om hun persoonlijke vrijheden op te geven. Omdat sektes vaak een welverdiende slechte reputatie hebben, zullen ze onschuldige schuilnamen gebruiken om hun ware identiteit te verhullen en zullen de ronselaars elke connectie met de bovenliggende groep ontkennen.

Het bedrog van de sekte houdt in dat de aard of het uiteindelijke doel van de groep niet volledig wordt onthuld. Wervingsprogramma's zullen vaak worden vermomd als een onschuldige activiteit. Na het voltooien van de studie van de groep kunnen leden bijvoorbeeld vrienden en familie voor een "afstudeer"-programma uitnodigen. Aanwezigen denken dat ze komen om hun steun te betuigen en een vrolijke gelegenheid te vieren, niet wetende dat dit evenement een door de sekte georganiseerde wervingskans onder hoge druk is.

In de meeste gevallen zullen de echte overtuigingen en leringen van de groep niet worden bekendgemaakt aan degenen die de eerste wervingsessies bijwonen. Vragen worden vaak afgedaan met de verzekering: "Daar komen we in de toekomst op terug." Belangrijke informatie wordt alleen onthuld wanneer rekruten hun toewijding aan de groep hebben bevestigd en nu als "klaar" worden beschouwd om naar hen te luisteren.

Er kan geld worden ingezameld om behoeftige mensen, kinderen of daklozen te helpen, maar het geld komt terecht in de schatkist van de groep. Mensen krijgen niet te horen waar hun geld naartoe gaat en krijgen vaak misleidende informatie over hoe hun geld gebruikt wordt.

3. Alle sektes passen psychologische en emotionele manipulatie toe bij het wervingsproces en, belangrijker nog, om de betrokkenheid van degenen die zich aansluiten te verstevigen. Hun doel is om leden afhankelijk, loyaal en gehoorzaam te houden.

Dit doel wordt bereikt door het machtsspel van verschillende hersenspoeltechnieken die de persoonlijke autonomie beperken en de identiteit van een persoon op laten gaan in die van de groep.

Deze technieken van sociale beïnvloeding en dwingende overreding leiden uiteindelijk tot veranderingen in de manier van denken en de persoonlijkheid. Sektes maken gebruik van intensieve intermenselijke en psychologische confrontatie om het evenwicht van een individu aan te tasten en vervolgens te zorgen voor conformiteit, loyaliteit en medewerking aan de groep. Succes is gebaseerd op het langzaam infiltreren in en het beheersen van iemands gedrag, informatiebronnen, gedachten en emoties. Enkele van de elementen die gebruikt worden om gedachten te hervormen zijn onder meer:

- De persoon onbewust houden dat hij geleid wordt door een georkestreerd proces dat is ontworpen om hem te beïnvloeden.
- Controle over de sociale omgeving, informatie en tijd van de persoon.
- Een gevoel van machteloosheid creëren door mensen weg te behouden van hun normale sociale ondersteuningsnetwerk en iemand langzaam afhankelijk maken van de groep.
- Implementeren van een systeem van beloningen, straffen en ervaringen om de persoon te distantiëren van zijn vroegere sociale identiteit en om in de ideologie van de groep te geloven.
- Het gebruik van schuld, schaamte en angst om overeenstemming met de groep te bevorderen.

Persoonlijke onafhankelijkheid wordt ontmoedigd en zeker niet gerespecteerd. De buitenwereld wordt vernederd en de critici van de sekte worden gedemoniseerd. Er wordt een elitaire 'wij versus zij'-mentaliteit ontwikkeld. Er ontstaat wantrouwen jegens niet-leden en isolement wordt een onvermijdelijk gevolg. Sommige groepen zenderen hun leden af van hun vrienden en familie.

Het gebruik van beladen taal en tot nadenken stemmende clichés dienen om de denkprocessen van de leden te veranderen en hen te dwingen zich aan te passen aan de manier van denken van de groep. Isolatie van invloeden van buitenaf en strikt beheer van informatie houden mensen onder controle. Groepsdruk binnen de groep dwingt leden de lijn te volgen. Privacy wordt niet gerespecteerd. De groep ontdekt de grootste angsten van een lid en gebruikt deze als een manipulatief instrument. Openbare bekentenissen van persoonlijke wandaden en fouten helpen ook om mensen onder controle te houden. Voor het lid dat wil vertrekken of zich niet conformeert, wordt de angst voor een regelrechte ramp in de buitenwereld een angstaanjagend vooruitzicht. De groep is de enige plaats waar een persoon constante verlossing, vrede, succes, goedheid, vriendschap en liefde kan ontvangen. Men zorgt ervoor dat leden continu bezig gehouden worden en geen tijd krijgen om na te denken en te reflecteren. Groepsleden verliezen vaak hun vermogen om kritisch te denken omdat de groep langzaam maar zeker dit cruciale vermogen vernietigt. Deze extreme tactieken worden gebruikt in de meer totalitaire sekte. Minder destructieve sektarische groepen gebruiken subtielere methoden die moeilijker te detecteren zijn.³

Het sektarische landschap

Hoewel de meeste mensen aannemen dat alle sektes religieus van aard zijn, is dat zeker niet het geval. Elke groep of relatie waarin mensen worden gemanipuleerd, gecontroleerd en uitgebuit is van nature sektarisch.

Religieuze sektes.

De meeste religieuze sektes in Noord-Amerika houden verband met het christendom, dat de overheersende religie is. Cultische groepen die geworteld zijn in Oosterse spirituele tradities, waaronder boeddhisme en hindoeïsme, zijn ook populair.

³ Voor meer informatie over de hersenspoeltechnieken die door sektarische groepen worden gebruikt om haar leden te indoctrineren en te controleren, zie *Dangerous Persuaders*, door Louise Samways. Penguin Books, 1994, blz. 61-95; *Mind Abuse by Cults and Others*, door Adrian en Anne Greek. Positive Action Center, 1985; *Cults and Consequences*, door Rachel Andres en James R. Lane. Jewish Federation Council van Greater Los Angeles, 1988, deel 3; sektes: *Too Good to be True*, door Raphael Aron. uitgeverij Harper Collins, 1999, blz. 104-111; *Captive Hearts Captive Minds*, door Madeline Landau Tobias en Janja Lalich. Hunter House, 1994, blz. 34-47; *Bestrijding van Cult Mind Control*, door Steven Hassan. Park Street Press, 1990, blz. 53- 94; *Recovery From Cults*, Bewerkt door Michael D. Langone. W.W. Norton and Company, 1993, blz. 51-125; *Cults in Our Midst*, door Margaret Thaler Singer en Janja Lalich. Josey-Bass Publishers, 1995, blz. 125-181; *The Manipulated Mind*, door Denise Winn. Malor Boeken, 1983, hoofdstukken 1-9.

Veel religieuze sektes zijn apocalyptisch en richten zich op wat zij beschouwen als het naderende einde van de wereld.

- **Politieke sektes** omvatten extreemlinkse en extreemrechtse groepen, evenals diverse racistische organisaties. Sommige mensen geloven dat hedendaagse terroristische groeperingen in deze categorie vallen.
- **Commerciële/marketingsektes** werven mensen als slaven om hun producten te verkopen. Sommige meerlagige marketinggroepen en piramidespelen vertonen ook cultische kenmerken.
- **Psychotherapeutische sektes** omvatten groepen die zich richten op persoonlijke transformatie, psychologisch inzicht, bewustzijn en verlichting.
- **New Age sektes** omvatten een grote subgroep, waaronder groepen die zich met vliegende schotels en fenomenen uit de ruimte bezighouden, mediums, groepen gericht op leringen van Opgestegen Meesters en organisaties die geobsedeerd zijn door samenzweringen.
- **Satanische sektes** omvatten groepen die zich richten op duivelverering, hekserij of het occultisme
- **Een-op-een sektarische relaties** kunnen bestaan uit psychotherapeuten, persoonlijke trainers, yoga- en vechtsportinstructeurs, life coaches, maar ook uit gewelddadige persoonlijke relaties.

Large Group Awareness Training Seminars (LGATS)

Er is onenigheid onder experts van de Cult Awareness beweging (officiële organisatie dus hoeft niet vertaald) over LGATS, ook wel *Mass Therapy Groups* genoemd. Moeten zij ook als sektes geïnclassificeerd worden? In werkelijkheid is de vraag puur wetenschappelijk omdat we ons niet al te veel zorgen moeten maken over de vraag of een groep technisch gezien wel of niet tot een sekte wordt gerekend

Wat van vitaal belang is, is of er al dan niet problemen zijn met betrekking tot de werkwijze van de groep. Als mensen hun kostbare tijd en zuurverdiend geld aan een organisatie willen geven, is het essentieel om een grondig onderzoek uit te voeren, samen met een risicobeoordeling en kosten-batenanalyse, voordat men zich aanmeldt.

Large Group Awareness Training Seminars (LGATS) zijn een uitgroei van *Human Potential Movement* die vooral populair was in de jaren zeventig. Tegenwoordig opereren ze als lucratieve bedrijven die meerdaagse retraites aanbieden. Deze congressen, vaak gehouden in chique hotels of retraite centra, trekken tientallen en vaak honderden enthousiaste aanwezigen. Meestal beweert de zelfbenoemde goeroe, die de groep heeft opgericht, een unieke benadering te hebben om mensen effectiever, productiever en gelukkiger te doen worden op alle gebieden van hun leven.

Deze congressen zijn een extreem intense ervaring. Om zogenaamd de deelnemers te helpen ongekende doorbraken te realiseren in zelfbewustzijn, nemen trainers hen mee in oefeningen die emotioneel en psychisch confronterend zijn. Deze slopende ervaringen zijn zogenaamd ontworpen om de interne blokkades die mensen belemmeren om hun volledige potentieel in hun professionele leven en persoonlijke relaties te ontdekken.

In de loop van het congres vormen de deelnemers een uniek kameraadschap met elkaar. Velen melden dat de ervaring zeer positief was en dat de inzichten in wie ze zijn en hoe ze het leven kunnen verbeteren, zeer nuttig waren.

Aan de andere kant is er een enorme hoeveelheid controverse rond de meeste LGATS, en terecht. Ik heb met veel mensen gesproken die in eerste instantie erg enthousiast waren over hun ervaringen. Maar toen hun vrienden hen over de inherente problemen van het congres vertelden, vroegen deze deelnemers naar mijn inbreng. Ik verduidelijk altijd dat als ze me eerder hadden gesproken, voordat ze hun seminar hadden bijgewoond, ik enkele potentiële problemen zou hebben beschreven en hen geadviseerd zou hebben om voorzichtig te zijn.

Omdat deze mensen al een aanzienlijke hoeveelheid tijd en geld in de organisatie hadden geïnvesteerd, waren ze nu geneigd om de groep tegen elke kritiek te verdedigen en niet open te staan voor het opnieuw evalueren van hun betrokkenheid.

Voordat mensen een programma bijwonen, moeten ze duidelijk zijn over hun doelen en haalbare resultaten. Het is ook essentieel om alle groepen te onderzoeken, ongeacht hun gelijke presentaties en aanbevelingen. Met voorzichtigheid valt niets te verliezen en er valt veel mee te winnen. Tegenwoordig is het gemakkelijk om bijna elke organisatie te onderzoeken door op internet te zoeken naar video's, recente publiciteit en vermeende goeroes. Als er verontrustende tekenen zijn, moeten mensen zich afvragen of ze dezelfde doelen kunnen bereiken met een erkende therapeut die geen alarmbellen doet afgaan. *Caveat emptor: koper wees op u hoede!*⁴

Een gedeeltelijke compilatie van mogelijke problemen in verband met persoonlijke ontwikkelingsprogramma's zijn onder meer:

Personeel van programmawerving is vaak vaag of geheimzinnig over wat er werkelijk gebeurt. Het is buitengewoon moeilijk om een weloverwogen beslissing te nemen wanneer de mensen die je overreden om aanwezig te zijn blijven volhouden dat ze niet echt kunnen uitleggen wat er gebeurt, want: "Je moet het gewoon zelf ervaren!"

- De programma's gaan ervan uit dat alle deelnemers worden gehinderd door dezelfde psychologische blokkades en bieden daarom een pasklare oplossing voor honderden deelnemers. Deze simplistische benadering benadrukt een van de vele problemen bij het uitproberen van 'massatherapie'.
- Het volgen van een programma is een dure aangelegenheid. Een driedaags congres, met kost en inwoning en soms reiskosten, kan duizenden dollars kosten. Dit is een serieuze investering en een dwingende reden om LGATS zorgvuldig te onderzoeken voordat men zich aanmeldt!
- Trainers zijn meestal geen professioneel opgeleide therapeuten. Omdat deze seminars vaak zeer pijnlijke en traumatische ervaringen uit het verleden naar boven halen, is de competentie van een trainer - of het gebrek daaraan - een serieus probleem. Het is al moeilijk genoeg voor een professionele therapeut met jarenlange gekwalificeerde training en expertise om één-op-één met een cliënt te werken om psychologische obstakels bloot te leggen. Bij LGATS werken ongetrainde begeleiders gelijktijdig met honderden mensen. Voor de kwetsbare deelnemer kan deze zenuwslopende ervaring zelfs pijnlijker zijn dan een privé therapie sessie, omdat een intieme traumatische gebeurtenis publiekelijk wordt gedeeld met een grote groep vreemden.

⁴ Voor meer over LGATS en soortgelijke groepen zie *Singer and Lalich*, blz. 182-212; *Samways*, blz. 39-44.

- De training van de LGATS “trainers” is niet gereguleerd, geaccrediteerd of gesuperviseerd door een externe professionele organisatie. Als gevolg hiervan is er geen kwaliteitscontrole over wie een seminar over massatherapiecongres zal leiden.
- Sommige LGATS laten deelnemers oefeningen doen die vernederend en traumatisch kunnen zijn. Helaas is het onmogelijk om dit van tevoren te weten, aangezien veel LGATS-organisaties geheim houden wat er in hun programma's gebeurt.
- Een van de vele taken van de trainer is om deelnemers aan te moedigen zich in te schrijven voor vervolprogramma's. Het is onvermijdelijk dat alle contacten die trainers met deelnemers hebben nadat het seminar is afgelopen, erop gericht zijn hen onder druk te zetten om het onschatbare *Next Level of Advanced Program* bij te wonen in plaats van te informeren naar de voortgang van de deelnemer. Dit gedrag legt de echte prioriteiten van de groep bloot en zou een alarmbel moeten zijn.
- Mensen die LGATS hebben gevolgd, worden niet alleen gedwongen om zeer dure vervolprogramma's bij te wonen, ze worden ook onder druk gezet om hun vrienden en familie te werven om te ervaren wat ze zojuist hebben meegemaakt.
- Een nog grotere punt van zorg is dat sommige groepen niet alleen deelnemers aansporen om nieuwe leden te werven, maar hen ook overhalen, overtuigen of manipuleren om tientallen uren per week vrijwilligerswerk te doen in de groepskantoren en hun weekendretraites te bemannen. In sommige gevallen werden deelnemers praktische slaven van de organisatie en verwaarloosden vervolgens hun andere persoonlijke verantwoordelijkheden en relaties. Er is een tendens bij LGATS om een gevoel van afhankelijkheid van hun programma's te kweken. De boodschap die voortdurend wordt overgebracht, is dat alleen deze organisatie de sleutels heeft om toegang te krijgen tot persoonlijk inzicht en transformatie. In plaats van mensen echt te bevrijden, is het doel van de groep om mensen keer op keer terug te laten keren.
- Huwelijken en relaties zijn verstoord wanneer een persoon diep betrokken raakt bij de LGATS-cultuur en zijn partner sceptisch blijft of een afkeer heeft aan alle tijd en geld die in de programma's wordt geïnvesteerd.
- Een ander serieus punt van zorg betreft de feitelijke leringen van de groep en hun theoretische grondslagen. Sommige doctrines zijn gebaseerd op twijfelachtige psychologische principes, terwijl andere geworteld zijn in spirituele concepten van niet-Joodse religies die in strijd zijn met het Jodendom. Vaak worden LGATS gehouden tijdens de Sabbat en dit levert een groot aantal problemen op voor degenen die de Sabbat houden.
- Ten slotte zijn er twee belangrijke vragen. Ten eerste, zijn LGATS echt effectief in het tot stand brengen van persoonlijke transformatie? Ten tweede, kan dit doel worden bereikt via andere benaderingen met vrijwel geen nadelen? Echte verandering kost jaren en jaren werk. We moeten sceptisch blijven over organisaties, programma's of congressen die beloven ons leven in de loop van een paar weekenden te veranderen en erop aandringen

dat we voortdurend terugkeren naar hun steeds duurdere gevorderde cursussen om het potentieel van hun programma's te verwezenlijken. Er zijn talloze geaccrediteerde life coaches of therapeuten die ons kunnen helpen onze persoonlijke doelen te bereiken, en bovendien hebben ze geen wervelwind aan controversie om zich heen. Ook het Jodendom heeft een bron van diepgaande en effectieve leringen voor persoonlijke groei die de tand des tijds hebben doorstaan.⁵

⁵ Zie bijvoorbeeld de tientallen boeken over zelfrespect, persoonlijk groei en spiritualiteit door Rabbi Abraham J. Twerski, M.D., waaronder *The Ten Steps to Being Your Best*, Shaar Press, 2004 en *Twerski on Spirituality*, Shaar Press 1998. Zie ook *Battle Plans* geschreven door Rebbetzin Tziporah Heller en Sara Yoheved Rigler, Shaar Press, 2009. Bovendien zijn de leerstellingen van de Mussar-beweging de laatste jaren enorm populair geworden. Voor een introductie tot deze krachtige tools, zie *Climbing Jacob's Ladder* geschreven door Alan Morinis, Broadway Books, 2002 en *Everyday Holiness* geschreven door Alan Morinis, Trumpeter Books, 2007. Zie ook www.mussarinstitute.org en www.madrega.com (Laatste twee boeken zijn ook in het Nederlands verkrijgbaar)

Wie is kwetsbaar

Iedereen kan op zekere momenten in zijn leven kwetsbaar zijn voor het werven door sektes. Mensen sluiten zich nooit echt aan bij een sekte; ze worden geworven. Wanneer manipulatieve, bedrieglijke en stressvolle wervingstechnieken onder hoge druk worden toegepast op kwetsbare risicovolle mensen, is de kans groot dat ze succesvol geworven kunnen worden. Kwetsbaarheid is meestal het gevolg van een levenscrisis of grote overgang. Vaak hebben mensen die betrokken raken bij sektes een ingrijpende verandering of trauma doorgemaakt dat hun evenwicht, tijdens het jaar voorafgaand aan hun werving, verstoort. De volgende situaties kunnen een ieder van ons kwetsbaar maken:

- Naar een nieuwe school gaan. Eerstejaarsstudenten aan hogescholen en universiteiten zijn bijzonder kwetsbaar.
- Verhuizen naar een nieuwe stad of land. Internationale studenten van universiteiten zijn erg kwetsbaar.
- Overlijden in het gezin, echtscheiding, relatiebreuk, verlies van een baan.
- Gezondheidscrisis.
- Ouderen die geconfronteerd worden met hun sterfelijkheid.
- Adolescenten die uit huis gaan.
- Examentijd op school. Tijdens eindexamens hangen sommige ronselaars rond in bibliotheken of in de buurt van de studentendecanen.
- Mensen die eenzaam, depressief, angstig zijn.
- Recente traumatische ervaring. Zoals een auto-ongeluk, niet slagen voor een opleiding, seksuele aanval, beroving, brand, overstroming, verlies van huis en bezittingen.
- Mensen met overmatige zorgen.

Sektes vergroten onze zorgen en angsten uit en presenteren dan hun groep als DE enige oplossing voor onze problemen.

Mensen kunnen zich zorgen maken over:

- Ziekte
- Pandemieën
- Milieucrisis
- Nucleaire oorlog
- Misdaad
- Instorting van de economie
- Terrorisme
- Identiteitsdiefstal
- Pesten
- Dood

Mensen kunnen zich daarnaast schuldig voelen over persoonlijk falen, iemand teleurstellen, het ondergaan van een abortus of het bedriegen van een echtgenoot of een vriend.

Ook kwetsbaar voor sekte wervingsactiviteiten zijn:

- Mensen die zoeken en onvervuld blijven door conventionele religies, omdat ze nog geen betekenis en doel in het leven hebben gevonden.
- Mensen die moeite hebben met dubbelzinnigheid en op zoek zijn naar absolute, zwart-wit antwoorden en ultiem eenvoudig waarheden om de complexiteit van het leven te verklaren. Sektes bieden een duidelijke structuur in een vervreemdende en onzekere wereld.
- Mensen die zeer idealistisch zijn en geloven dat ze de wereld kunnen veranderen. Mensen die gedesillusioneerd zijn en voelen dat de overheid of het “systeem” niet goed werkt. Sektes presenteren “het” antwoord om alle problemen op te lossen die ons teisteren.
- Mensen die zich bezighouden met magisch denken of vatbaar zijn om overal samenzweringen te zien.⁶
- Mensen met een laag zelfbeeld. Door deel uit te maken van een beweging die groter is dan zichzelf, kunnen ze een gevoel van belangrijkheid ervaren.

⁶ Zie *Among the Truthers* geschreven door Jonathan Kay. Harper Collins, 2011, deel 2

- Mensen die een liefdevol en ondersteunend gezinsleven en betekenisvolle vriendschappen missen.
- Mensen die uit een overdreven beschermend gezin komen die hun onafhankelijkheid remde. Sektes bieden de mogelijkheid om zich los te breken en te individualiseren.
- Mensen die uit gezinnen komen die rigide en onrealistische verwachtingen van hun kinderen hadden. Degenen die voelden, als kind, dat ze hun ouders nooit zouden kunnen behagen.
- Mensen die het moeilijk hebben gehad om zichzelf te vinden en betekenisvolle relaties aangaan.
- Mensen die moeite hebben met kritisch kunnen denken, goedgegelovig en naïef zijn, niet doortrapt zijn en oplichterij niet snel opmerken.
- Mensen die niet bekend zijn met de manipulatieve technieken van sektes.
- Individuen die een gevoel van onoverwinnelijkheid voelen en geloven dat ze nooit kunnen worden geworven door sektes.

De factoren die iemand kwetsbaar kunnen maken voor sekte werving kunnen ons allemaal op een bepaald moment in ons leven treffen ongeacht onze veronderstelde onoverwinnelijkheid. Deze tijden van onverwachte stress en verwarring leiden tot een verlies van het kritisch denkvermogen en daardoor is het risico om gemanipuleerd te worden door een destructieve organisatie erg hoog.⁷

⁷ Voor meer over de kwestie van kwetsbaarheid, zie *Smashing the Idols* door Gary D. Eisenberg. Jason Aronson Inc. 1988, blz. 3-10 en 45-49; *Prison or Paradise* door James en Marcia Rudin. Fortress Press, 1980, blz. 97-105; Aron, blz. 20-21; *Samways*, blz 96-100, Singer en Lalich, blz. 15-20.

Het kwaad dat sektes kunnen veroorzaken

Van degenen die zich bij sektes aansloten en vervolgens vertrokken, rapporteerde 51% dat hun ervaring extreem schadelijk was en zelfs jaren na hun vertrek voelden sommigen zich nog steeds getraumatiseerd. Enkele van de schadelijke effecten van leven in een sekte zijn onder meer:

- Verlies van vrije wil, verlies van controle over het leven.
- Vervreemding van familie en andere belangrijke relaties.
- Verlies van vele productieve levensjaren.
- Moeite om anderen te vertrouwen en intieme relaties aan te gaan.
- Problemen met zelfstandig denken, denkprocessen worden zeer rigide met een verminderd gebruik van ironie en abstract denken.
- Gebruikt worden als slaaf door de sekte.
- Financieel verlies en lijden, omdat er enorme hoeveelheden geld aan de groep werd gegeven.
 - Hallucinaties, paniekaanvallen, schuldgevoelens, identiteit verwarring, paranoia. In meer extreme groepen, zelfmoord neigingen, verslechtering van de gezondheid.
- Lichamelijk, seksueel misbruik in de groep.
- Crimineel gedrag, moord, zelfmoord, wapensmokkel, drugs, frauduleuze activiteiten.
- Boos zijn op jezelf omdat je in de sekte bent gezogen.
- Terughoudendheid om lid te worden van legitieme organisaties of religies. Logischerwijs zullen minder extreme groepen minder dramatische schade aanbrengen aan zijn leden.⁸ Als iemand veel tijd en geld gaat investeren in een organisatie, is het logisch om eerst beide kanten op te kijken voordat men de straat oversteekt. Met een eenvoudige zoekopdracht op internet kan de oplettende kritische consument gemakkelijk de controverses ontdekken rondom een organisatie, en andere plekken ontdekken waar dezelfde potentiële voordelen direct beschikbaar zijn – zonder de bagage.

⁸ Zie *Tobias and Lalich*, blz. 266-268; *Singer and Lalich*, blz. 83-102; *Langone*, blz. 151-153.

Hoe het wervingsproces verloopt

Mensen worden meestal in de leeftijd van 17 tot 35 jaar door sektes geworven, en vaak door een vriend of familielid. Natuurlijk kunnen ook oudere mensen bij een sekte betrokken worden en soms is de rekruteerder een vreemde. In onze virtuele wereld kan het internet gemakkelijk het eerste contact worden met een of meer van deze groepen.

In de meeste gevallen zijn mensen zich er niet van bewust dat ze door een sekte in worden gezogen, omdat ze gedurende het hele proces in het duister worden gehouden. Wanneer manipulatieve technieken worden toegepast op kwetsbare mannen en vrouwen op een vatbaar moment in hun leven, kunnen ze met succes worden geworven, ongeacht wat hun opleiding of professionele beroep is. Wanneer zij te maken hebben met extreme stress of een persoonlijke overgang, kunnen ze minder waakzaam zijn en kan hun kritisch denkvermogen niet op topniveau functioneren. Simpel gezegd, ze kunnen niet door het bedrog heen kijken dat recht onder hun neus afspeelt!

In de beginfasen van de werving geeft de groep zelden volledige informatie over de aard, agenda en doelen. Sektes gebruiken soms onschuldige schuilnamen. Rekruteerders ontmoeten mensen bij gerenommeerde sociale programma's of onderwijsinstellingen, en maken handig gebruik van deze één-op-één gelegenheden om potentiële leden te leren kennen. Gewapend met deze persoonlijke informatie kunnen rekruteerders nu de nodige verstandhouding opbouwen en de doelen van de sekte zo formuleren dat ze voldoen aan de interesses en behoeften van hun nietsvermoedende doelwitten.

Al gauw zullen rekruteerders deze mensen vragen om een tweede groepsbijeenkomst bij te wonen. Door kleine verzoeken te doen die onschuldig lijken, begint de rekruteerder het onvermijdelijke web te weven. De beoogde persoon begint kleine toezeggingen te doen die in overeenstemming zijn met de agenda van de sekte, inclusief kleine investeringen in tijd en/of geld. Uiteindelijk effenen deze eerste stappen de weg en stellen ze de sekte in staat om een meer omvattende en intensere toewijding te smeden.

Door tijd door te brengen in de programma's van de sekte worden potentiële rekruten blootgesteld aan een groeiende draaikolk van geavanceerde beïnvloedingstactieken. Nu bevinden mensen zich op sekteterrein, ver weg van hun eigen omgeving. Rekruten kunnen worden "gebombardeerd met liefde" omdat zoveel leden hen overweldigen met constante aandacht en lieve complimenten. Soms, zullen rekruteerders van het andere geslacht zelfs met hen flirten om de hoop op een romantische relatie.

Te midden van al deze emotionele strelingen, wordt het evenwicht van de rekrut: verstoord en uit balans gebracht. In een nieuwe onbekende situatie, niemand anders kennende dan de persoon die hen in het programma heeft gebracht, neemt de rekrut de natuurlijke neiging om het voorbeeld van anderen te volgen en zich te conformeren aan het groepsdenken. Wanneer alle anderen in de groep een absolute zekerheid tentoonspreiden over de ideologie van de sekte, beginnen deze ongelukkige mensen te twifelen aan hun eigen overtuigingen.

Naarmate ze verder en verder het gesponnen web van invloed van de groep in worden getrokken, kunnen zij worden voorgesteld aan oudere of doorgewinterde leden die de status van de leider beginnen te verheffen of de doelstellingen van de sekte met overtuigende beelden weten weer te geven.

Soms komen rekruten in aanraking met onbekend jargon, concepten of ideeën die hen destabiliseren door gevoelens van onbekwaamheid. Om deze stress te verlichten, worden mensen ertoe aangezet zich te blijven conformeren en zich aan de regels te houden. Tegelijkertijd blijven hun vele vragen onbeantwoord, worden afgewend of uitgesteld tot een vaag moment in de toekomst.

Het proces draait er nu om rekruten veel meer tijd met de groep te laten besteden, betrokken te raken bij de vele programma's en zich regelmatig aan te bieden voor vrijwillige klusjes. Deze intensivering van de activiteiten stelt de groep in staat om veel meer invloed en controle uit te oefenen op het dagelijks leven van de rekruten. Als ze druk bezig zijn met de het reilen en zeilen van de sekte, hebben ze minder tijd en neigingen om na te denken en hun betrokkenheid kritisch evalueren.

Langzaamaan begint de persoon minder tijd door te brengen met familie, vrienden en kennissen. De meeste sektes kennen de negatieve opmerkingen die rekruten te horen zullen krijgen van deze betrokken en zorgzame personen. Al snel zal een ervaren sektelid hun voorspelbare kritieken bespreken en ze ontzenuwen door uit te leggen waarom ze slechts misverstanden zijn of de jammerlijke vooroordelen van hen die niet op de hoogte zijn. In de toekomst, wanneer de rekrut deze beschuldigingen zal horen van dierbaren wint daardoor, ironisch genoeg, de sekte in geloofwaardigheid. De groep voorspelde immers de exacte kritiek die zou komen van deze onverlichte buitenstaanders.

Terwijl sekteleiden de conformiteit en loyaliteit van een rekrut blijven versterken, beginnen ze afhankelijkheid van de groep te kweken. De buitenwereld wordt gezien als een plek waar geen echte waarheid is, geen potentieel voor geluk en vervulling. De groep wordt de enige plek waar men zich altijd omarmd kan voelen en een unieke spirituele groei kan door maken met gelijkgestemden.

Terwijl rekruten het proces ondergaan om hun loyaliteit aan de groep te verstevigen, zijn ze zich er niet van bewust dat ze nu gevangen zitten in een zorgvuldig geregisseerd programma. Het proces is traag, verraderlijk en gevaarlijk. Mensen sluiten zich nooit vrijwillig bij sektes aan als ze alle informatie duidelijk voor ogen zouden hebben!

Het verbindingsproces lijkt op de activiteiten die nodig zijn om een nieuw programma op je computer te downloaden. Op het scherm wordt je gevraagd de voorwaarden te lezen waarmee u de applicatie kunt gebruiken. Bijna niemand - ik ook niet - leest ooit de drie of meer pagina's met kleine lettertjes. We klikken gewoon herhaaldelijk en gedachteloos op het pictogram "volgende" en weer op het pictogram "volgende", totdat we op het pictogram "voltooien" klikken. En zo is het ook wanneer goedwillende kwetsbare mannen en vrouwen onnadenkend de weg bewandelen die de sekte voor hen heeft uitgezet.⁹

⁹ Voor meer over het wervingsproces zie *A Jewish Response to Cults*, bewerkt door Gary Bretton-Granatoor. UAHC Press, 1997, blz. 70-77; *Singer en Lalich*, blz. 104-124; *Andres en Lane*, deel 2

Het begrijpen van de dynamiek, de invloed, overtuiging en manipulatie

Het is zeker moeilijk voor te stellen hoe mensen ons kunnen manipuleren om in dingen te geloven en ons te gedragen op manieren die we normaal nooit zouden doen. De meesten van ons hebben het gevoel dat we stevig in onze schoenen staan. Echter, onderzoekers op het gebied van invloed hebben onthuld dat manipulators juist de instrumenten waarvan we aannemen dat ze ons meer controle over ons leven geven exploiteren en uitbuiten.

Deze listige tactieken worden niet alleen gebruikt door rekruteerders voor sektes. We komen ze ook in ons dagelijks leven tegen in zeer onschuldige situaties, zoals bij verkopers, telemarketeers, de alomtegenwoordige advertenties, politici die onze stemmen zoeken en nog veel meer.

Over het algemeen beseffen we de complexiteit van onze wereld en de moeilijkheid om erin te navigeren niet. Dagelijks of zelfs elk uur worden we gebombardeerd met duizenden stukjes informatie die allemaal om onze onmiddellijke aandacht schreeuwen. Bij een eenvoudige aankoop worden we geconfronteerd met overweldigende keuzes. Om een waarheidsgetrouw artikel in de media te lezen, moeten we ons door eindeloze online nieuwsberichten, meningen van de experts, feiten die ongecontroleerd blijven en nog veel meer worstelen. Zonder twijfel worden we geconfronteerd met en vaak overspoeld door een onophoudelijke overvloed aan informatie waaraan we niet kunnen ontsnappen.

Om ons leven gemakkelijker te maken, vertrouwen we op talloze mentale snelkoppelingen om onze activiteiten en besluitvormingsprocessen te stroomlijnen. Piloten die straalvliegtuigen vliegen, gebruiken de autopiloot, een uiterst nuttige computer programma ontworpen om hun werk te vergemakkelijken.

Hoewel deze "automatische piloot" het vliegtuig vrijwel zelfstandig kan laten opstijgen, vliegen en nauwkeurig landen, vertrouwen piloten niet volledig op dit apparaat en verlaten ze nooit de cockpit om samen met de passagiers films te kijken. We weten dat computers crashen, weersomstandigheden veranderen na de eerste gegevensinvoer en dat programma's worden gehackt. Hoewel autopiloot uiterst nuttig is, moeten piloten het programma en de werking van het vliegtuig toch altijd zeer goed in de gaten houden.

Evenzo zijn de mentale sneltoetsen die we gebruiken erg handig. We moeten ze echter zorgvuldig gebruiken omdat anderen ze kunnen 'hacken' en ze tegen ons kunnen gebruiken. Toen we voor het eerst leerden lezen, was het een heel, heel langzaam proces... één... woord... één... woord... per... keer. Als we die snelheid aan zouden houden, zouden we wekenlang bezig zijn om een krantenartikel te lezen. Daarom raken we, naarmate we onze leesvaardigheid vergroten en ervaring opdoen, vertrouwd met woorden en teksten die we vaak zien. Na verschillende ontmoetingen slaan we ze op, op onze "harde schijf" en hoeven we niet langer elke alinea woord voor woord te lezen. Wanneer we toegang krijgen tot onze "geheugenschijf", verhogen we de snelheid waarmee we tekst kunnen herkennen drastisch. Het lezen op de automatische piloot kan echter gemakkelijk worden misbruikt.

We hebben dit bord allemaal al wel honderden keren gezien. Als we rijden op de snelweg op topsnelheid zullen we de woorden nauwelijks onderscheiden terwijl we voorbij razen. Als iemand ons echter zou vragen of we wisten wat erop stond, zouden we vol vertrouwen zeggen: "Natuurlijk. Er staat: niet op het gras komen."

Maar we zouden het mis hebben!¹⁰

Sociale wetenschappers hebben ontdekt dat er zes gedragsneigingen zijn die onze sociale interacties beïnvloeden. Deze neigingen worden persoonlijke gewoontes omdat ze zo nuttig zijn en daarom zijn we erop gaan vertrouwen als een soort automatische piloot. Het nadeel van het vertrouwen op deze patronen is natuurlijk dat ze gemakkelijk kunnen worden uitgebuit. Het is van vitaal belang om te onthouden dat, omdat deze mechanismen zo diep in onze persoonlijkheden verankerd zijn, we niet eens merken wanneer ze zijn gekaapt worden ten voordeel van anderen.

Wederkerigheid

De regel die ons verplicht om te geven aan degenen die aan ons geven, is zo alomtegenwoordig dat het normale functioneren van samenlevingen ervan afhankelijk is. Het is duidelijk dat wederkerigheid een sociale interactie is die zowel praktisch als logisch is. Het maakt deel uit van de lijm die hechte relaties opbouwt en verstevigt, en het zorgt zeker voor goede burens.

Hoewel deze sociale regel heilig is gebleven, bestaan er veel vervalste versies die zich voordoen als echte wederkerigheid. Normaal gesproken is wederkerigheid van toepassing op authentieke relaties tussen mensen, maar tegenwoordig kapen veel bedrijven deze manier van interactie. Ze verdelen genereus gratis monsters om het plichts- en schuldgevoel van de ontvangers op te roepen, om hen te dwingen hun producten te kopen. Deze marketingaanpak is duidelijk manipulatief.

We moeten begrijpen dat om wederkerigheid effectief te laten werken, iemand niet iets van echte waarde hoeft te ontvangen. Alleen al het ontvangen leidt tot de verplichting om de schuld terug te betalen. Fondsenwervers nemen bijvoorbeeld vaak in hun mailbericht een snuisterij of symbolisch geschenk op zonder geldelijke waarde. Desalniettemin tonen onderzoeken aan dat deze succesvolle tactiek resulteert in meer donaties door het activeren van het wederkerige reflex.

¹⁰ Op dit bord staat: Blijf alsjeblieft van het HET gras af. Voor andere voorbeelden, zie *Influence: The New Psychology of Modern Persuasion* door Robert B. Cialdini, Ph.D. Quill Publishers 1984, blz. 15-27

Bovendien vereist het principe van wederkerigheid niet eens dat we iets tastbaars ontvangen, omdat we van nature een gevoel van schuld voelen bij degenen die concessies aan ons doen. Onder normale omstandigheden en in echte relaties is dit logisch. Helaas is het mechanisme van wederkerigheid ingebed in onze hersenen, wat gemakkelijk gehackt kan worden door meedogenloze mensen die de juiste wachtwoorden gebruiken.

Zo voerden bijvoorbeeld invloedexpert Robert Cialdini en zijn collega's een experiment uit waarin ze willekeurig aan voorbijgangers vroegen of ze vrijwilligerswerk wilden doen om gedetineerden van de jeugdgevangenis te begeleiden tijdens een dagtocht naar de dierentuin. Voor velen was dit geen aantrekkelijk idee en slechts 17% van de respondenten ging akkoord. Bij een andere willekeurige steekproef werd aan voorbijgangers de vraag gesteld of zij als een onbetaalde vrijwilliger in de jeugdgevangenis zouden willen werken voor twee uur per week gedurende de komende twee jaar. Het was logisch dat niemand dat wilde doen. Toen vroegen Cialdini en zijn medewerkers: "Als u dat niet doet, zou u dan een groep gevangenen van dit centrum willen begeleiden op een dagtocht naar de dierentuin?" Hoewel slechts 17% van de eerste groep bereid was dit te doen, gaf 50% van de respondenten gehoor aan dit verzoek, in plaats van aan de zwaardere langere termijn opdracht!¹¹

Toewijding en consequentheid

Als we elke keer dat we iets gingen doen, zouden stoppen om de voor- en nadelen grondig tegen elkaar af te wegen, zouden we nooit iets voor elkaar krijgen. Daarom vertrouwen we op onze ervaringen uit het verleden en doen we gewoon hoe we het altijd hebben gedaan. Deze tendens komt tot uiting in ons verlangen om ons consequent te gedragen en onveranderlijk te lijken aan onze vroegere daden en publieke standpunten. Bovendien hebben we de neiging om minder respect te hebben voor mensen die voortdurend van mening veranderen.

Een uitstekend voorbeeld van hoe de regel van toewijding en consequentheid zeer nuttig kan zijn, bleek uit de slimme manier waarop een restaurant in Chicago het veel voorkomende, maar lastige probleem oploste van mensen die reserveren maar die niet komen opdagen en ook niet bellen om te annuleren.

¹¹ Cialdini, blz. 50-51. Zie ook *The Power of Persuasion*, door Robert Levine. John Wiley and Sons, 2003, blz. 65-89; *I is for Influence*, door Rob Yeung. Macmillan, 2011, blz. 162-180.

Bij het aannemen van de telefonische reserveringen veranderde de receptioniste tijdens een gesprek met klanten slechts enkele woorden. Het aantal mensen dat niet kwam opdagen en niet belde om te annuleren daalde onmiddellijk van 30% naar 10%!

In plaats van te zeggen: "Bel alstublieft als u uw plannen moet wijzigen", vroeg de receptioniste nu: "Wilt u alstublieft bellen als u uw plannen moet wijzigen?" en wachtte tot de klanten ermee instemden. Toen ze eenmaal die openlijke toezegging hadden gedaan, was de kans veel groter dat zij zich zouden gedragen op een manier die daarmee in overeenstemming was.¹²

Onze cultuur waardeert persoonlijke continuïteit als een bruikbare vuistregel. Daardoor lopen we het risico dat we gedachteloos consistentie eisen, terwijl dat niet eens een redelijke werkwijze is. Regelmatig ontfutselen manipulators onze instemming om een kleine toezegging te doen die "je niets kost!". Deze kleine inbreuk effent voor hen de weg om uiteindelijk aanzienlijke toezeggingen af te dwingen die we normaal gesproken nooit zouden doen.

In een wijk in Californië ging een onderzoeker, die zich voordeed als vrijwilliger van de gemeenschap, van deur tot deur om toestemming aan de eigenaren te vragen om een groot reclamebord op hun gazon te plaatsen, om zo de mensen aan te sporen voorzichtig te rijden. Uiteraard weigerde 83% van de ondervraagden!

Twee weken eerder werd aan een andere groep huiseigenaren gevraagd om een vierkante sticker van 8 cm op hun raam te plakken om mensen aan te sporen om verantwoordelijke chauffeurs zijn. Toen de onderzoeker deze groep ondervroeg, meldde ze dat bijna iedereen het ermee eens was omdat haar verzoek zo onbeduidend was. Toen ze later deze groep benaderde om hen te vragen om het grote reclamebord in hun voortuin te plaatsen, ging 76% akkoord! Hun wens om in overeenstemming met hun eerdere gedrag te handelen, dreef hen ertoe een verbintenis aan te gaan die de eerste groep als volkomen onredelijk beschouwde.¹³

Sociale validatie

In situaties waarin we niet weten wat we moeten doen, is het volkomen redelijk om onze signalen af te stemmen op de mensen om ons heen.

¹² "The Science of Persuasion", door Robert Cialdini in *Scientific American Mind*, 1 Januari, 2004, blz. 72

¹³ Cialdini, blz. 78-81. Zie ook Yeung blz. 115-126 en Levine blz. 159-186.

Als we bijvoorbeeld op een bruiloft zijn waar de gebruiken anders zijn dan we ooit hebben meegemaakt, voelen we ons ongemakkelijk en zijn we bang dat we iets gênants zullen doen. Voorafgaand onderzoek zou een goed idee zijn geweest, maar weinigen van ons doen dat. Voorlopig moeten we alert blijven op wat andere mensen doen en gewoon volgen.

Hoewel deze tactiek logisch is en ons goed van pas kan komen, is het veel te gemakkelijk om er gedachteloos gebruik van te maken en zo te worden uitgebuit door mensen die ons willen manipuleren. Mensen lachen bijvoorbeeld vaker wanneer televisieprogramma's "ingeblikt lachen" gebruiken en ze beoordelen dan dezelfde show als grappiger dan dezelfde show zonder het kunstmatige gegiechel en gegrinnik. Mensen reageren alsof de show echt grappig moet zijn omdat veel andere mensen lachen. In werkelijkheid lachen op dat moment geen mensen live en zijn zij zelf het onderwerp van de grap, omdat ze zo gemakkelijk te manipuleren zijn.

Helaas zijn er talloze manieren waarop onze neiging om op anderen te vertrouwen - om ons te laten zien hoe we ons moeten gedragen - misbruikt kan worden tegen onze eigen belangen in. Adverteerders zetten vaak aanbevelingen in scene om ons over te halen om op hun "coole kar" te springen omdat "iedereen doet het!" Sektes passen routinematig groepsdruk toe om rekruten te laten voldoen aan hun overtuigingen en praktijken.¹⁴

Leuk vinden

Er zijn zoveel mensen in ons leven die altijd strijden om onze aandacht en die onze positieve reacties op al hun verzoeken willen. Hoe bepalen we wie we serieus moeten nemen en wie we moeten negeren? Een betrouwbaar screeningsinstrument is om te bepalen hoeveel we van deze mensen houden en hoe waardevol onze band met hen is. Omdat deze rechttoe rechtaan dynamiek veel zin heeft, zijn we geneigd ja te zeggen tegen mensen die we vertrouwen, bewonderen en met wie we genegenheid delen.

Manipulators proberen deze neiging uit te buiten en hebben talloze manieren om ons een gevoel van verwantschap met hen te laten voelen. Deze kunstmatige verbindingen worden zorgvuldig onderhouden om onze affectie en medewerking te verkrijgen. Het is van cruciaal belang dat we de listige manieren begrijpen waarop deze mensen ons ertoe kunnen brengen ze leuk te vinden.¹⁵

¹⁴ Voor een verdere bespreking van sociale validatie, zie *Influencer* door Kerry Patterson, Joseph Grenny, David Maxfield, Ron McMillan en Al Switzler. McGraw Hill, 2008, blz. 137-166, Cialdini, blz. 115-162; Yeung blz. 15-44

¹⁵ Zie voor meer informatie over het 'Liking'-principe *Get Everyone to Do Anything* door David J. Lieberman, Ph.D., St. Martin's Griffin 2000, pp. 1-52; *Persuasion: The Art of Getting What You Want* door Dave Lakhani, John Wiley and Sons, Inc. 2005. blz. 16-37 en 95-101; *Modern Persuasion Strategies*, door Donald J. Moine en John H. Herd. Prentice Hall, Inc. 1984, blz. 19-30; Levine, blz. 56-58; Yeung, blz. 153-180; Cialdini, blz. 163-202.

Sommige van hun technieken zijn eenvoudig, zoals het vaak gebruiken van iemands naam in een gesprek of het geven van complimenten, maar deze trucs moeten subtiel worden toegepast om ervoor te zorgen dat mensen geen afkeer krijgen. Het creëren van een gevoel van gelijkentis kan ook de verstandhouding stimuleren. Verkopers en sekteverwerwers zoeken altijd naar onderwerpen of interesses die ze gemeen hebben met hun beoogde slachtoffers en kunnen zelfs verbindingen leggen om hun overtuigende plannen aan te smeren. "Je houdt van langlaufen?! Ik ook. Hé, dat is geweldig. Ik ga volgend weekend en ..."

Om een goede verstandhouding te ontwikkelen, gebruiken de doorgewinterde invloedrijke personen vaak geavanceerdere technologieën, zoals NLP (Neuro Linguïstisch Programmeren) en spiegelen lichaamshouding, stem en ademhaling om een gevoel van herkenning te creëren. Ze kunnen zelfs oogbewegingen bekijken om te bepalen of iemands primaire zintuig visueel, auditief of kinesthetisch is. Als je een "oog"-persoon bent, zullen ze tegen je ogen spreken in plaats van je oren. "Zie je wat ik bedoel?" in plaats van "Hoor je wat ik zeg?"¹⁶

Autoriteit

Alle mentale snelkoppelingen die we gebruiken om door onze gecompliceerde wereld te navigeren zijn uiterst nuttig en volkomen logisch. Sterker nog, door het leven gaan zonder deze snelkoppelingen zou hetzelfde zijn als vliegen met een vliegtuig zonder automatische piloot. Helaas beginnen onze problemen wanneer we gedachteloos vertrouwen op onze vertrouwde gedragsregels en nooit de moeite nemen om te controleren of de automatische piloot misschien voor een bepaalde periode moet worden uitgeschakeld.

Het is logisch om onze kinderen te leren dat als ze ooit verdwalen of hulp nodig hebben, ze een politieagent moeten benaderen en nooit een vreemdeling op straat. Als we er zeker van willen zijn dat het huis dat we gaan kopen geen grote problemen heeft, doen we er verstandig aan om een professionele woninginspecteur in te schakelen. Bij onduidelijkheid over de behandeling van een hardnekkig gezondheidsprobleem moeten we contact opnemen met onze huisarts of medisch specialist. Omdat we ook maar mensen zijn en niet alles kunnen weten, is het advies inwinnen van deskundigen ons enige redmiddel.

¹⁶ Zie *Make People Like You – In 90 Seconds or Less* door Nicholas Bootham, Workman Publishing 2008; *Magic Demystified* door Byron A. Miles en R. Frank Pucelik, Metamorphous Press 1982; *Solutions* door Leslie Cameron-Bandler, Future Pace, Inc. 1985, pp.29-76; *Influencing with Integrity* door Dr. Genie Z. Laborde, Crown House Publishing 1984; *Introduction NLP* door Joseph O'Connor en John Seymour. The Aquarian Press, 1990

Saboteurs van het brein kunnen handig gebruik maken van ons vertrouwen in autoriteiten door expertise te veinzen en zich voor te doen als geloofwaardige bronnen van kennis. Maar al te vaak worden we overrompeld door mensen die met machtssymbolen zwaaien om onze goedkeuring te verkrijgen. Mannen en vrouwen verschijnen op televisie in ongerepte witte laboratoriumjassen om voedingssupplementen en andere wonderbaarlijke kuren verkopen. Adverteerders rekenen op de impact van de aanbeveling van een beroemdheid om hun product of dienst te promoten. We weten dat de meningen van een glamoureuze filmster, supermodel of atleet geen echte relevantie heeft, maar als symbolen van status en diepgang nemen veel mensen ze serieus. Gewetenloze promotors proberen geloofwaardigheid te verlenen aan hun onbekwame woordvoerders door ze veel jargon te laten spuien of zichzelf misleidend “artsen” te noemen.

Er zijn gevallen geweest waarin personen een optreden gaven met onechte wonderen om het vertrouwen en de loyaliteit van mensen te winnen.¹⁷ Oplichters die congressen aanbieden over het ontwikkelen van paranormale begaafdheid, demonstreren dat ze gedachten kunnen lezen of de toekomst kunnen voorspellen. Natuurlijk hebben deze mensen geen echte krachten, maar het enige wat ze hoeven te doen is de indruk wekken dat ze die krachten wél hebben.

Om te zien hoe dit kan worden gedaan, volgt u deze instructies:

1. Denk aan een willekeurig getal tussen één en negen.
2. Vermenigvuldig dat getal met negen.
3. Als je nu een tweecijferig nummer hebt, tel je deze cijfers bij elkaar op.
4. Denk aan het getal dat je nu hebt en trek er vijf van af.
5. Geef uw cijfer nu de equivalent van een letter.
Dus één is A, twee is B, drie is C, vier is D, enz.
6. Met de letter die je nu in je hoofd hebt, denk je aan het eerste land die met deze letter begint.
7. Als je aan dat land denkt, benoem dan de tweede letter in de naam van het land.
8. Terwijl je je op die letter concentreert, denk dan aan een landdier wiens naam begint met die letter.
9. Probeer dat dier voor je geestes oog te visualiseren en denk na over de kleur die normaal met dat dier wordt geassocieerd.
10. Lees nu de voorspelling in de voetnoot.¹⁸

¹⁷ Zie http://en.wikipedia.org/wiki/Peter_Popoff; *The Faith Healers*, door James Randi. Prometheus Books, 1987.

¹⁸ Zie *Gemakkelijk voor de gek gehouden* door Bob Fellows. Mind Matters, 1989, blz. 7-23. Trouwens, denk je aan een grijze olifant uit Denemarken? (In het Nederlands overgezet klopt het niet helemaal)

Dit is een relatief eenvoudige goocheltruc, maar manipulators kunnen geavanceerde magische illusies of andere "wonderen" gebruiken om de indruk te wekken dat ze over bijzondere krachten beschikken. Wanneer we mensen geloofwaardig achten, moeten we er altijd op blijven letten dat onze aannames echt waar zijn en niet gebaseerd zijn op een façade.¹⁹

Schaarste

Robert Cialdini vertelt een verbazingwekkend verhaal over een juwelier in Arizona die geen enkele van zijn recent verworven turquoise edelstenen kon verkopen. De eigenaar moest een paar dagen de stad uit en liet voor de winkelmanager een briefje achter waarin zij vroeg om "de hele selectie voor half geld te prijzen." Toen ze terugkwam, ontdekte ze tot haar schrik dat alle turquoise edelstenen waren verkocht! Wat was er gebeurd? De manager had het briefje verkeerd gelezen en had alle prijzen verdubbeld.

De verklaring van deze tegenstrijdige gebeurtenis is gebaseerd op een specifieke mentale snelkoppeling die mensen vaak gebruiken. De meeste toeristen die de winkel bezoeken zijn geen experts in de kwaliteit van sieraden. Daarom gaan ze ervan uit dat als iets duur is, het van hoge kwaliteit moet zijn. Voor de normale prijs zat er geen beweging in de verkoop van de turquoise edelstenen, maar voor het dubbele van de prijs vlogen ze de winkel uit. Op deze manier nemen we vaak en terecht aan dat hoe zeldzamer iets is, hoe waardevoller het is.²⁰

Er is nog een andere factor die meespeelt in onze neiging om voorwerpen of mogelijkheden hoger te taxeren die schaars lijken. Mensen houden er niet van om hun verschillende opties en het vermogen om hun eigen keuzes te maken te verliezen. Wanneer we bang zijn dat iets niet meer beschikbaar is, neemt de waarde en begeerlijkheid ervan toe. Slimme adverteerders waarschuwen ons: "Voorraden zijn beperkt!" of "Speciale tijdelijke aanbieding!" Sektes spelen vaak in op deze dynamiek. Ze beweren geheime kennis te bezitten die niet beschikbaar is voor degenen buiten de groep of verklaren zeer selectief te zijn wat betreft degenen die tot hun innerlijke kringen worden toegelaten.²¹

We vertrouwen op dit soort mentale snelkoppelingen omdat ze logisch zijn, zichzelf in de praktijk bewijzen en buitengewoon nuttig zijn. Door echter altijd op onze automatische piloot te vertrouwen, hebben we de neiging om ze lukraak te gebruiken. We maken ons er geen zorgen over dat sluwe mensen met hun eigen bedoelingen ons vertrouwen in hen willen uitbuiten voor hun eigen doeleinden. Omdat ze handig gebruik maken van onze gebruikelijke besluitvormingspatronen, vliegen ze onder onze radar en als een soort mentale judo gebruiken ze onze denkprocessen tegen ons. Helaas zijn we ons er niet van bewust dat we gemanipuleerd worden.

¹⁹ Meer over het principe van autoriteit, zie Levine, blz. 29-56 en Cialdini, blz. 15-21.

²⁰ Cialdini, blz. 15-21.

²¹ *Secrets of Power Persuasion*, door Roger Dawson, Prentice Hall, Englewood Cliffs, New Jersey 1992, blz. 56-60. Zie ook Levine, blz. 141-142.

Waarschuwingssignalen voor betrokkenheid bij een sekte

De volgende tekenen zijn vaak waarneembaar als iemand betrokken is geraakt bij een destructieve sektarische groepen:

1. Plotselinge en dramatische persoonlijkheidsveranderingen, zoals het verlies van gevoel voor humor.
2. Huwelijksproblemen en moeilijkheden met huisgenoten en andere relaties.
3. Zich terugtrekken van vrienden en familie.
4. Ontzettend veel tijd en/of financiële middelen besteden aan een groep met uitsluiting van eerdere belangen.
5. Obsessie met het promoten van de groep, haar ideologie en bedoelingen.
6. Toenemende afhankelijkheid van de groep.
7. Moeite met zelfstandig of kritisch denken.
8. Geheimzinnig zijn over hun eigen activiteiten en vaag of defensief zijn over de groep.
9. Een plotselinge en overdreven interesse in zaken zoals zonde, persoonlijke zuiverheid, gevaren voor het wereldwijde voortbestaan, God kennen, het overwinnen van stress, persoonlijke groei en beweren dat alleen hun groep alle antwoorden heeft.

Het is belangrijk om te onthouden dat niet al deze tekens zichtbaar zullen zijn: Bij betrokkenheid bij meer goedaardigere manipulatieve groepen zullen deze tekens moeilijker te ontdekken zijn.

Wat je NIET moet doen wanneer een dierbare betrokken is bij een sekte

1. Geen paniek! Haast je niet om in te grijpen voordat je zorgvuldig hebt nagedacht, onderzocht en gepland. Je krijgt misschien niet nog een nieuwe kans om te helpen.
2. Vermijd een emotionele overreactie. Ga uw dierbare niet tegen u in het harnas jagen door hem ervan te beschuldigen in een sekte te zitten of gehersenspoeld te zijn.
3. Bekritiseer of verneder de groep of zijn leider niet. Maak geen ruzie over de groep of probeer niet de praktijken en overtuigingen van de groep te ontmaskeren.
4. Wijs niet af en trek je emotioneel niet terug, ook al heb je het gevoel dat je geliefde zich van je verwijdert.
5. Laat je relatie niet bekoelen of verslechteren.
6. Stuur je geliefde geen kritische artikelen of websites van zijn/haar specifieke groep, of over sektes in het algemeen.
7. Vraag je geliefde niet om met een rabbijn of psycholoog te praten die geen ervaring heeft in het omgaan met mensen die betrokken zijn bij sektes.
8. Onderschat de potentiële schade niet die kan voortvloeien uit het lid zijn van een sekte. Ga er niet vanuit dat de betrokkenheid in de sekte slechts een vluchtige interesse is die niet erg serieus is.
9. Voel je niet schuldig. Voel je niet alleen; er zijn vele anderen die met soortgelijke situaties worden geconfronteerd. Probeer er niet alleen mee om te gaan; zoek middelen om je te helpen.
10. Geef de hoop niet op voor de mogelijkheid van herstel van een sekte, ongeacht hoe destructief het is en hoe lang je geliefde erbij betrokken is geweest. Geef nooit op!

Wat families moeten doen

Het is absoluut noodzakelijk dat je zeer bekwame begeleiding zoekt en werkt met iemand die uitgebreide ervaring heeft met het omgaan met door sektes getroffen gezinnen. Zorg ervoor dat je al hun referenties en getuigschriften zorgvuldig controleert.

In het enorm moeilijke proces om mensen te redden van sektes, kan de cruciale rol van families en goede vrienden niet worden overschat. Het oorspronkelijke karakter van deze levenslange relaties is dieper en oprechter dan het manipulatieve en geregistreerde web van controle van de sekte. Daarom is het essentieel om gefocust te blijven op je relatie en hierin flink te investeren om deze te versterken.

- Streef ernaar om alle communicatielijnen open te houden. Probeer zonder overheersend te zijn regelmatig contact te hebben, bij voorkeur persoonlijk, anders per telefoon of e-mail. Zelfs als ze niet erg responsief zijn, blijf jouw deel van de relatie nakomen.
- Werk aan het opbouwen van vertrouwen en een goede verstandhouding. Druk oprechte liefde uit en versterk de positieve connecties die je al hebt. Wees creatief in het bevorderen van meer nabijheid in je relatie. Haal herinneringen op aan geweldige ervaringen die je in het verleden hebt meegemaakt om hen te helpen contact te maken met hun leven voor de sekte. Stuur een oude foto of gedicht dat ze ooit hebben geschreven en die iets voor hen zou kunnen betekenen. Bied aan om ze mee te nemen op een reis die ze erg leuk zouden vinden. Wek geen argwaan door opdringerig over te komen. Overweeg in situaties waarin de relatie ernstig is verslechterd om samen te werken met een zeer bekwame gezinstherapeut.

- Probeer actief zonder oordeel te luisteren. Stel open vragen waarmee ze kunnen vertellen wat zij als positief beschouwen aan hun betrokkenheid bij de groep. Nieuwsgierigheid uiten naar de groep en hun ervaringen daarin bouwt een verstandhouding op en creëert verstandelijke transparantie en rationaliteit. Op het juiste moment kun je ze aanmoedigen om bewust zaken buiten hun comfortzone te verkennen door objectief hun betrokkenheid bij de sekte te onderzoeken.
- Probeer informatie over de sekte en hun betrokkenheid daarbij te ontlocken zonder ondervragend te klinken. In deze discussies is het nuttig om te bepalen hoe diep ze betrokken zijn, hoe ze momenteel informatie verwerken en hoe ze kritisch denken. Ze zullen gretig berichten over de groep delen, daarentegen is het onwaarschijnlijk dat ze dat ook doen met hun twijfels of zorgen over hun betrokkenheid.
- Creëer kritisch denken en probleemoplossend gedrag om deze vaardigheden te stimuleren bij de door een sekte getroffen persoon. Dit kan worden bereikt door te verwijzen naar en te praten over situaties die zich in hun leven of afgelopen week in het nieuws hebben voorgedaan. Hun input of advies vragen over een persoonlijk of familieprobleem kan een goede manier zijn om een verstandhouding op te bouwen en hen aan te moedigen om onafhankelijk te denken.
- Versterk en moedig alle interesses of activiteiten die niet aan de sekte gerelateerd zijn op een positieve manier aan.
- Houd een dagboek bij met de informatie die je ontdekt over de sekte en alle belangrijke details over je geliefde. Dit materiaal is belangrijk voor elke professionele therapeut die je eventueel raadpleegt.
- Leer zoveel als je kunt over de specifieke sekte, over het algemene onderwerp hoe sektes invloed uitoefenen en het proces om mensen te helpen hun betrokkenheid bij een dominante groep opnieuw te evalueren.
- Realiseer je dat het proces om iemand aan te moedigen om zijn of haar toewijding aan een sekte te heroverwegen lang en moeilijk kan zijn. Weersta de drang om het proces te overhaasten of voortijdig iemand te regelen die je geliefde kan ontmoeten - zelfs als deze persoon zeer bekwaam is. Een succesvolle interventie of exit-counseling vereist een grondige voorbereiding.²²

²² Voor informatie over hoe het proces van deprogramming werkt, zie *Exit Counseling* door Carol Giambalvo. Amerikaanse familiestichting, 1992; *Cults: What Parents Should Know*, door Joan Carol Ross en Michael D. Langone. Carol Publishing Company 1988, blz. 35-127; Singer, blz. 287-294; Hassan 1988, blz. 112-167; Hassan 2000, hoofdstukken 3-12; Langone, blz. 155-202; Eisenberg, blz. 225-256; Aron, blz. 112-184

- Zorg voor je eigen lichamelijke en geestelijke behoeften. Je functioneert niet op het hoge niveau dat nodig is om iemand anders te helpen als je lichamelijk en/of emotioneel uitgeput of geestelijk leeggezogen bent. Probeer deze crisis als een katalysator voor je eigen persoonlijke en spirituele groei te gebruiken.
- Gebed is een krachtig hulpmiddel. Overweeg om elke dag wat tijd te nemen om in je eigen woorden te bidden voor de betrokken persoon bij de sekte.

Het ontwikkelen van het vermijden van sektes

Het toeval begunstigt alleen die er op voorbereid waren

- Louis Pasteur

Preventieve geneeskunde is zeker geen garantie dat een ziekte nooit zal voorkomen, maar het vergroot zeker de kans om gezond blijven. Evenzo zijn er veel manieren waarop we kunnen helpen met het opbouwen van een stevige persoonlijke basis van jongs af aan om de kans op manipulatie en controle te minimaliseren.

- Voed kinderen op in liefdevolle en ondersteunende gezinnen met hechte relaties en open communicatie.
- Moedig kinderen aan om een geschikte groep vrienden te ontwikkelen en om in deze relaties te investeren.
- Zorg ervoor dat kinderen opgroeien met een gezond gevoel van zelfvertrouwen.
- Help kinderen om kritische denkvaardigheden te ontwikkelen en “wereldwijs” te worden.²³
- Stimuleer een gezond gebruik van de digitale media.²⁴
- Leg op de juiste leeftijd de principes van overreding, manipulatie en de manier waarop ze door iedereen – van verkoper tot sekteverwerper- worden gebruikt goed uit.
- Moedig kinderen aan om hun persoonlijke sterke punten en vaardigheden te ontwikkelen.
- Vertoon een leer gezonde normen en waarden, opvattingen en persoonlijke ethiek.
- Maak van je huis een plek waar het Jodendom wordt ervaren als een rijk en vreugdevol spiritueel pad.
- Help bij het koesteren en vinden van een manier om het aangeboren gevoel voor idealisme en maatschappelijke verantwoordelijkheid bij kinderen in goede banen te leiden.
- Help kinderen om effectieve copingmechanismen te ontwikkelen voor het omgaan met stress en het tolereren van de dubbelzinnigheden in het leven.

²³ Zie *The Art of Thinking Clearly*, door Rolf Dobelli. Harper Collins, 2013; *Clear Thinking*, door Hy Ruchlis. Prometheus Boeken, 1990; *Willful Blindness*, door Margaret Heffernan. Doubleday Canada, 2011; *The Art of Deception*, door Nicholas Capaldi. Prometheus Boeken, 1979; *Predictably Irrational*, door Dan Ariely. Harper, 2008; Levine, blz. 227-244.

²⁴ Zie *Alone Together* door Sherry Turkle. Basic Books, 2011; *The Shallows*, door Nicholas Carr. W.W. Norton and Co., 2011; *The Digital Divide*, Edited by Mark Bauerlein. Tarcher/Penguin, 2011; *The Cult of the Amateur*; door Andrew Kee. Doubleday Books, 2007.

Nawoord

Wie is wijs? Degene die kan voorzien wat er uiteindelijk zal gebeuren.

– Babylonische Talmoed, Traktaat Tamid 32a

Gedurende ons leven zullen er vele deuren voor ons opengaan. We zullen veel mensen ontmoeten en we zullen moeten kiezen met wie we een relatie willen aangaan. Vele mogelijkheden en ervaringen zullen voor ons beschikbaar zijn en we zullen moeten kiezen welke wegen we willen inslaan. Ons leven is kostbaar en onze tijd is beperkt. We hebben allemaal ons uniek potentieel om te realiseren. We moeten openstaan voor nieuwe mensen en mogelijkheden maar we moeten ook ons oordeelsvermogen gebruiken en verstandig kiezen.

Onze families en goede vrienden verlangen echt wat het beste voor ons is en zij hebben onze belangen voor ogen. Er zijn echter anderen met hun eigen agenda's die ons voor hun eigen doeleinden willen gebruiken.

We hopen dat dit boek je zal helpen om veilig de weg te vinden die je moet gaan.

“Wanneer je de vriendelijkste mensen ontmoet die je ooit hebben gekend, die je kennis laten maken met de meest liefdevolle groep mensen die je ooit bent tegengekomen, je vindt de leider de meest geïnspireerde, zorgzame, medelevende en begripvolle persoon die je ontdekt het doel van de groep iets is waarvan je nooit had durven hopen dat het ooit bereikt zou kunnen worden en dit alles klinkt te goed om waar te zijn - dan is het waarschijnlijk ook te mooi om waar te zijn! Geef je opleiding, je hoop en ambities om een regenboog te volgen niet op.”

– Jeannie Mills, voormalig lid van *The People's Temple* schreef de dramatische uiteenzetting, *Six Years With God: Life inside Jim Jones' People's Temple*, in 1979, een jaar na de massamoord/zelfmoord van 914 leden van *The People's Temple*. Haar familie en zijzelf ontsnapten drie jaar eerder aan de sekte. In 1980 werd Jeannie Mills, samen met haar man en dochter, vermoord in hun huis in Californië.

Aanbevolen literatuur

Age of Propaganda: The Everyday Use and Abuse of Persuasion, door Anthony Pratkanis en Elliot Aronson. W.H. Freeman and Company, 1991.

Brainwashing: The Science of Thought Control, door Kathleen Taylor. Oxford University Press, 2004.

Captive Minds, Captive Hearts: Freedom and Recovery from Cults and Abusive Relationships, door Madeline Landau Tobias and Janja Lalich. Hunter House, 1994.

Coercion: Why We Listen to What "They" Say, door Douglas Rushkoff. Riverhead Books, 1999.

Combatting Cult Mind Control, door Steven Hassan. Park Street Press, 1988.

Cults in Our Midst, door Margaret Thaler Singer and Janja Lalich. Jossey-Bass Publishers, 1995.

Cults: What Parents Should Know, by Joan Carol Ross, Ed.M. en Michael D. Langone, Ph.D. A Lyle Stuart Book, Carol Publishing Company, 1988.

Exit Counseling: A Family Intervention – How to Respond to Cult-Affected Loved Ones, door Carol Giambalvo. American Family Foundation, 1995.

i is for Influence: The New Science of Persuasion, door Rob Yeung. Macmillan, 2011.

Influence: The New Psychology of Modern Persuasion, door Robert B. Cialdini, Ph.D. Quill, 1984.

Recovery From Cults, Edited door Michael D. Langone. W.W. Norton and Co., 1993.

Releasing the Bonds: Empowering People to Think for Themselves, door Steven Hassan. Freedom of Mind Press, 2000.

Snapping: America's Epidemic of Sudden Personality Change, door Flo Conway en Jim Siegelman. Stillpoint Press, 1995

The Manipulated Mind: Brainwashing, Conditioning and Indoctrination, door Denise Winn. The Octagon Press, 1983.

The Power of Persuasion: How We're Bought and Sold, door Robert Levine. John Wiley and Sons, Inc. 2003.

Over de auteur

Rabbi Michael Skobac is sinds 1989 betrokken bij JEWS FOR JUDAISM (Canada) en is daar momenteel directeur Onderwijs en Begeleiding. Hij is een leidende autoriteit op het gebied van missionarissen, sektes en kwesties met betrekking tot Joodse voortzetting en Joodse spiritualiteit.

Na te zijn opgeleid aan Northwestern en Yeshiva Universiteiten, is hij hartstochtelijk betrokken bij Joods onderwijs en *outreach* sinds 1975. Nadat hij schoolmentor bij Hillel groepen in Philadelphia, New York en Toronto was, richtte hij als directeur van Kiruv, de *outreach*-afdeling van de rabbijnse Raad van Amerika op.

Rabbi Skobac richtte de New Yorkse tak van JEWS FOR JUDAISM op en diende als adviseur van de New York *Jewish Community Relations Council Task Force on Missionaries and Cults*. Hij heeft veel cursussen ontwikkeld en gegeven over Joods-christelijke polemiek die nu over de hele wereld worden herhaald.

Rabbi Skobac heeft Joodse gemeenschappen wereldwijd geadviseerd bij het ontwikkelen van oplossingen op de vele bedreigingen en problemen die een uitdaging vormen voor de Joodse overleving en heeft innovatieve reacties ontwikkeld op missionarissen en sektes die zich richten op Joden.

De publicaties van Rabbi Skobac omvatten *Missionary Impossible: Counter-Missionary survival Guide*; *The DaVinci-code: A Jewish Perspective*; en *Intermarriage: Is There Light at the End of the Tunnel?* Zijn populaire audio-opnames zijn onder meer *How to Answer a Christian Missionaris*; *Scripture Twisting: How Missionaries Distort the Jewish Bible*; *The Jews for Judaism Counter-Missionary Survival Seminar*; en *The Forest Beyond the Trees: What is Judaism's Bottom Line?*

Rabbi Skobac is een populaire, veelgevraagde spreker die zich richt tot een breed publiek in heel Noord-Amerika, Israël, Zuid-Afrika, Engeland, India, Australië en de voormalige Sovjet Unie.

Hij levert regelmatig bijdragen aan Joodse en seculiere media en zijn columns verschijnen internationaal. Al meer dan 10 jaar is hij een prominente gast op twee radioshow's in Toronto en verschijnt hij regelmatig in een breed scala aan radio- en televisieprogramma's om zijn enorme expertise delen.

In de afgelopen jaren heeft Rabbi Skobac, door zijn aanwezigheid op internet, een enorme impact gehad bij het bereiken van Joden wereldwijd. Elke dag bekijken duizenden mensen op YouTube en KosherTube zijn video's en horen de audio-opnames van zijn vele lezingen. Ook heeft hij persoonlijk contact met en adviseert talloze anderen op Facebook en Twitter.

Door zijn begeleiding van Joodse families en personen die betrokken zijn bij gemengde huwelijken, sektes, het christendom of andere religies, heeft Rabbi Skobac persoonlijk talloze Joden gered en herenigd met hun familie, vrienden en gemeenschap. Daarmee heeft hij het doel van JEWS FOR JUDAISM om "Joden Joods te houden" vervuld.

Over *Jews for Judaism*

JEWS VOOR JUDAISM is de enige internationale organisatie die zich exclusief wijdt aan het tegengaan van de met miljoenen dollars geïnvesteerde inspanningen van christelijke missionaire groepen die zich doelbewust richten tegen Joden, de impact van sektes en oosterse religies, en de in toenemende mate van assimilatie, wat verwoestend is voor de Joodse gemeenschap. Onze twee primaire doelen zijn om Joden Joods te houden door hun Joodse trots en identiteit te versterken door middel van preventief onderwijs en om Joodse levens te redden door kwetsbare Joden terug te winnen die werden beïnvloed door missionarissen, sektes, oosterse religies en assimilatie. JEWS FOR JUDAISM bereikt zijn cruciale doelen en bevordert Joodse voortbestaan door de volgende gratis educatieve programma's, lesmaterialen en adviesdiensten die Joden met elkaar verbinden tot de spirituele diepte, schoonheid en wijsheid van het Jodendom.

- 24-uurs hotline • Lezingen & lessen
- Activisme & Vrijwilligers • Bibliotheek & Archief
- Advertentiecampagnes • Monitoren van missionaris en sekte activiteiten
- Audio- en videomateriaal en cultactiviteit • Boeken en literatuur
- Voorlichting voor Hebreeuws-christenen • Campusprogramma's
- Verwijzingen en informatie • Conferenties en bijeenkomsten
- Russische voorlichting • Folders over bestrijding
- Shabbat gastvrijheid • Crisis & Exit Counseling
- Sprekersbureau • Facebook & Twitter
- TV- en radioprogramma's • Internetwebsites
- YouTube-videokanaal

Tot op heden hebben meer dan 350.000 Joden wereldwijd deelgenomen aan JEWS FOR JUDAISMS succesvolle educatieve programma's en adviesdiensten. Door de vrijgeevige hulp van betrokken personen bereikt JEWS FOR JUDAISM (Canada) in een gemiddeld jaar het volgende:

- Biedt 1.800 begeleidingssessies over missionarissen, sektes en Joodse problemen.
- Vervult 2500 verzoeken om hulp, informatie of verwijzingen
- Lezingen voor 7.000 Joden, waaronder jongeren en senioren.
- Verdeelt 25.000 gratis pamfletten, boeken en audiomateriaal.
- Ontvangt 100.000 bezoekers op onze internetwebsites, waaronder: www.jewsforjudaism.ca.
- Ontvangt 500.000 "views" van onze online videoprogramma's op YouTube en KosherTube.

JEWS FOR JUDAISM verenigt de hele Joodse gemeenschap in een gemeenschappelijke doel. In de afgelopen 25 jaar hebben we goedkeuringen verdiend van een spectrum van Joodse instanties, rabbijnen en opvoeders.

STOLEN MINDS

Understanding Cults

Gestolen gedachten

Het begrijpen van sektes

Geschreven door rabbijn Michael Skobac

Tegerwoordig gaan veel mensen ervan uit dat destructieve sektes, kinderpolio en de dodo niet meer bestaan. Dit is een gevaarlijke en onjuiste veronderstelling. Sektes zijn niet verdwenen - hoewel velen een uiterlijke verandering hebben ondergaan en nu onder onze radar vliegen. Volgens recente schattingen zijn er nu meer dan 5.000 sektes die in heel Noord-Amerika actief zijn. De levens van talloze mensen worden negatief beïnvloed door deze verraderlijke groepen. Omdat de algemene perceptie van het sekte fenomeen doorspekt is met misvattingen en verkeerde informatie, heeft JEWS FOR JUDAISM deze beknopte handleiding gemaakt. Dit boek staat boordevol essentiële informatie en praktische richtlijnen die u en uw gezin sterker zullen maken.

STOLEN MINDS: Understanding Cults is een uitgave van JEWS FOR JUDAISM en is de enige internationale organisatie die zich exclusief wijdt aan het tegengaan van de met miljoenen dollars geïnvesteerde inspanningen van christelijke missionaire groepen die zich doelbewust richten tegen Joden, de impact van sektes en oosterse religies, en de toenemende mate van assimilatie die de Joodse gemeenschap verwoest. JEW FOR JUDAISM bereikt zijn cruciale doelen en bevordert Joods voortbestaan door de volgende gratis educatieve programma's en lesmaterialen en adviesdiensten die Joden met elkaar verbinden tot de spirituele diepte, schoonheid en wijsheid van het Jodendom en om Joden Joods te houden.

JEWS FOR JUDAISM

JEWS FOR JUDAISM

3110 Bathurst St., PO Box 54042, Toronto, ON Canada M6A 3B7

Tel: (416) 789-0020 • Email: info@jewsforjudaism.ca • Web: www.jewsforjudaism.ca

